Negende Jaargang, Nummer 5 Verschijnt maandelijks 15 Mei 1937

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redactie: Middenweg 226, Amsterdam-O. || Secretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Postbus W 6, Amsterdam-W.
Administratie: Postbus O. 50, Amsterdam-O. || Postgiro Amsterdam 144698. || In België: Esschenstraat 16, Antwerpen

Abonnementsprijs f 0.75 per jaar. Voor leden gratis. Oplaag 7000 exemplaren.

DE ONDERWIJZERS EN ESPERANTO.

Bij het stukje in L E van de vorige maand, getiteld „Esperanto op de scholen in Amsterdam", afkomstig van ons district Amsterdam, dat in deze zeer actief werkzaam is, plaatsten wij een paar noten, die wegens plaatsgebrek moesten uitvallen.

Deze noten betroffen de onderwijzers, aan wie wij hier alsnog enige woorden willen wijden. Niet om ze een pluim op de hoed te steken, helaas. Hoe gaarne zouden we dat wel hebben gedaan. Maar in dit geval verdienen ze het niet, zo min de onderwijzers die Esperanto kennen, als zij die het niet kennen.

Wat toch is het geval? Uit genoemd stukje blijkt n.l., dat voor het onderwijzen van Esperanto aan kinderen, in de school, zich geen onderwijzers beschikbaar stelden.

Is dat al voor onderwijzers die het Esperanto machtig zijn, beschamend — er zijn er in Amsterdam toch wel, zij het dan dat de onderwijzers uit de moderne bond als esperantist neutraal georganiseerd zijn — het is in de onderwijzers in het algemeen niet minder te laken, dat zij aan het onderwijs in Esperanto zo weinig gelegen laten liggen. Zodat zij nu moeten toezien, dat niet-vaklui in de school hun plaats moeten innemen.

Hier ontwikkelt zich het schouwspel, waarop wij vroeg genoeg de onderwijzersbonden, laatstelijk nog in een conferentie, hebben attent gemaakt, en waarbij wij vaststelden, dat de zaak van het Esperanto wel degelijk de volle aandacht van onderwijskringen i. c. der onderwijzersbonden behoort te hebben, nu meer en meer het streven merkbaar wordt, om te komen tot onderwijs in Esperanto op de school. Wij zeggen niet, dat dit de voornaamste taak van onderwijzersbonden en onderwijsinstanties moet zijn. Wij weten beter.

Maar dat zij ten deze diligent dienen te zijn, zal blijken. Blijkt alreeds. Ook de gewezen voorzitter van de Bond van Nederlandse Onderwijzers, de heer Posthuma moest beamen, dat het geen gezonde toestand is, zoals hij constateren moest in Haarlem, dat er een drang is naar esperanto-onderwijs, maar waarvoor, naar hem bleek, geen voldoend aantal onderwijzers beschikbaar is.

Die drang naar esperanto-onderwijs aan kinderen is er. Ontegenzeggelijk. Het staat toch wel vast, dat allereerst de esperantisten voor onderwijs in Esperanto op de school zullen voelen. Rekenen we, dat het aantal georganiseerde esperantisten tienduizend bedraagt en er ten minste zoveel bij geteld mogen worden van niet bij een of andere esperantobond aangesloten. Dat maakt twintigduizend, welk getal geen verwondering behoeft te baren, aangezien in de laatste vijf jaar, om niet te ver terug te gaan, er toch zeker wel veertigduizend cursisten zijn geweest. Zien we, dat onze Federatie alleen al twintigduizend inschreef, dan blijven we aan de lage kant als we er nog twintigduizend — juiste cijfers zien we nooit — bijschatten van de andere esperanto-verenigingen in ons land en de radiocursussen.

Mochten deze allen dan al geen bekwame esperantisten geworden zijn, we mogen ons toch althans overtuigd houden van hun sympathie en voorzover zij een gezin mochten hebben, zullen zij zeker voorstanders zijn van *Esperanto op de school,* in het teken waarvan onze beweging meer en meer komt te staan.

Maar hiernaast staan vele duizenden, die, zelf niet in de gelegenheid zijnde of zich te oud of niet „geschoold" genoeg meer achten om nog eens een jaartje Esperanto te gaan leren, toch met graagte onderwijs in Esperanto op de school zouden zien ingevoerd, het betreurende, dat dit niet reeds in hun tijd het geval was. Een goed opgezet petitionnement zou zeer zeker reeds een verrassend hoog aantal geven van hen die esperanto-onderwijs zouden wensen.

Is niet het voornaamste argument, dat wij meermalen te horen kregen, dat eerst dan Esperanto ook gebruikt zou worden, als het op de school wordt ingevoerd? Zorg daar eerst voor, schreef ons o.a. de voorzitter van de SDAP en met hem vele anderen. Onze voormannen dienen te weten, dat dit niet slechts van onze wil en ons werken afhangt. Achter deze wens stelle zich de arbeidersbeweging eveneens en, hopen we, ook die van andere richtingen, zo als zo vele organisaties en instanties er het hunne aan kunnen bijdragen.

Door een goed opgezette actie zal blijken, dat voor duizenden kinderen esperanto-onderwijs gewenst wordt door de ouders en door instanties die zich op internationaal terrein bewegen, dusdanige actie gesteund wordt. Mag men onze becijfering enigszins hypothetisch achten, uitgaande hiervan mogen we nochtans zeggen, dat op het ogenblik zeker twee à drieduizend kinderen op esperanto-onderwijs zitten te wachten en invoering voor vele duizenden gewenst wordt.

Komen we op ons uitgangspunt terug, dan blijkt uit het voorgaande overduidelijk, dat het Esperanto een zaak is, die de onderwijzersbonden raakt. Wat zouden ze er bijv. van zeggen, als het buiten hun om op de lesroosters verscheen, als met de „salariskwestie" niet voldoende rekening werd gehouden, vooral als er „leken" klaar staan om hun taak in de school over te nemen, zonder vergoeding meestal, enz. enz.?

Hier vragen ouders onderwijs voor hun kinderen, dat zij zelf niet hebben kunnen bekomen. Voor een groot deel zijn het arbeiderskinderen, die het „vreemde talen leren" wordt onthouden. Wij leggen ons hierbij neer, onder beding, dat allen kinderen althans één vreemde taal, het Esper-

anto, geleerd wordt, waarvan zij in zekere zin meer nog mogen en kunnen verwachten, dan van een of meer andere vreemde talen. Zijn er al bezwaren in te brengen tegen onderwijs in meerdere talen op alle scholen, deze gelden in veel mindere mate alleen voor Esperanto. Het argument, dat daarvoor geen onderwijzers genoeg zijn, zoals b.v. ook de vorig jaar gestorven franse minister Salengro opperde, die met het denkbeeld zelf heel veel op had, heeft geen grond. *Als* er sprake van zou zijn, dat onderwijs in Esperanto zal worden ingevoerd, dan, heus, staat er binnen een paar jaar een leger van onderwijzers klaar. Maar wij hadden toch wel mogen verwachten, dat onder onderwijzers voor Esperanto, met zijn even practische als idealistische kant, zóveel geestdriftige belangstelling en activiteit zou bestaan, als onder de arbeiders, die zelfs hun schoolse kennis al verleerd waren. Al ware het slechts — één kant van het vraagstuk — om althans het arbeiderskind dat te verschaffen, wat het in zijn verdere leven van nut kan zijn en reeds nu metterdaad te verwerkelijken is. Zullen wij het zover krijgen, dan zullen de onderwijzers een woordje mee willen spreken. Dat zij zorgen het verdiend te hebben om in deze materie volledig te worden erkend.

AREN LEZEN.

Het is weer oogsttijd. Bij bosjes tegelijk werden nieuwe leden aangebracht en ons ledental steeg weer met sprongen. Van deze tijd moeten wij het hebben. Als we *nu* niet groeien, krijgen we er dit jaar niet veel kans meer voor.

Er gaat echter bij de jaarlijkse oogst nog heel wat verloren. Vele aren blijven liggen, en verscheidene laten we vallen. Vergelijken we de stijging van het ledental der Federatie met de groei der afdelingen, dan blijkt ons, dat de groei der Federatie naar verhouding minder te danken is aan de afdelingen, die een zekere hoogte hebben bereikt, dan aan de groei van kleine en het stichten van nieuwe afdelingen. Wel hebben de eerste een flink aandeel in de oogst van Mei-Juni, maar het aantal bedankjes, dat zij in de loop van het jaar ontvangen, maakt, dat hun ledental op 31 December niet bijster veel hoger is, dan het jaar daarvoor. Voor deze bedankjes vermelden de driemaandelijkse ledenstaten slechts enkele redenen, waaronder „geen tijd meer" de belangrijkste is en het meeste voorkomt. Was „geen tijd meer" werkelijk de reden het lidmaatschap op te zeggen of is het slechts een afgezaagd voorwendsel, dat gebrek aan belangstelling moet verbergen?

Wij geloven niet, dat het gemis aan interesse is, dat achter deze bedankjes schuilt. Het feit, dat deze mensen de cursus tot het einde hebben gevolgd en tot de Federatie zijn toegetreden, zich dus offers in tijd, geld en moeite hebben getroost, zegt genoeg. Als dan na enige maanden hun ijver begint te verflauwen, zij niet meer regelmatig op de conversatieavond komen, hun bezoek steeds zeldzamer wordt en zij ten slotte helemaal wegblijven en dan bedanken — dan moet daar een geldiger reden voor zijn dan „geen tijd meer". Het is immers bekend, dat wie zijn hart aan een bepaalde zaak verpand heeft, er ook tijd voor kan vinden. Komt men met deze mensen daarover in gesprek, dan blijkt de ware reden een andere te zijn. Zij zijn teleurgesteld, doordat zij niet mee konden komen. Zij wensten n.l. spoediger resultaten te zien van hun studie. Evenals iemand, die pianoles krijgt, zo gauw mogelijk „een stukje" wil spelen in plaats van die vervelende studies, zo wilden zij in korte tijd vlotte tekst in de taal kunnen lezen, zonder telkens naar een woordenboek te moeten grijpen of op andere moeilijkheden te stuiten. Zij zijn geen studie-mensen en willen Esperanto voorlopig slechts toepassen zonder zich het hoofd te breken met de taal zelf. Hun wens is — huiselijk uitgedrukt — in de tram een krant of boek in Esperanto te lezen met een gezicht, alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. Dit is hun tegengevallen. Tussen leerboek en practijk ligt een tamelijk brede kloof en er bestond tot nu toe geen langzame overgang tussen beide, die als brug zou kunnen dienen. De reeds bestaande „unuaj legolibretoj" sluiten niet rechtstreeks bij het leerboek aan. Daardoor was de sprong voor velen te groot.

In deze leemte trachten wij nu te voorzien door de uitgave van ons nieuwe boekje

Post la kurso,

dat eenvoudige leesstof bevat, die dadelijk op het leerboek volgt en dient als voorbereiding voor het later zelfstandig lezen van minder gemakkelijke lectuur. Wij twijfelen er niet aan, of het zal hun, die pas van de cursus komen, aanstonds voldoening schenken, o.a. daar gebrek aan woordenkenis geen bezwaar is. In

Post la kurso

leert de nieuweling spelenderwijze een duizendtal woorden in het zinsverband. Daarbij heeft de leider steeds gelegenheid tot het maken van opmerkingen, het opnieuw behandelen van hetgeen vergeten mocht zijn enz. Een aantal zinnen met fouten ter verbetering en enige spreekwoorden geven een even aangename als leerzame afwisseling, terwijl aan het eind van elke les een tiental zinnen ter vertaling in Esperanto, als een bescheiden stukje huiswerk wordt meegegeven. Alzo is in dit boekje het aangename met het nuttige verenigd en verschaft het zowel ontspanning als inspanning. En daardoor is

Post la kurso

eveneens geschikt voor hen, die onze organisatie om de zoeven genoemde reden verlaten hebben. En dat zijn er in de loop van tijd honderden, ja, zelfs duizenden geworden. Het zijn de aren, die bij het bergen van de oogst gevallen zijn. Deze oud-leden dienen weer opgezocht en in ons verband opgenomen te worden. Zij weten echter te weinig meer van de taal, om zich tot de enigszins gevorderden te rekenen, maar nog te veel, om opnieuw een aanvangscursus te gaan volgen. Hun kennis moet worden opgefrist en daarvoor is

Post la kurso

juist een uitstekend middel. Het duurt dan niet lang of zij zitten er weer „in", de oude liefhebberij is teruggekeerd en vol goede moed gaan zij verder. Laten de afdelingen daarom van de verschijning van deze nieuwe uitgave gebruik maken, al hun vroegere leden eens op te zoeken en weer lid te maken. Neem hun op in de vervolg- of herhalingscursus, die gij met

Post la kurso

binnen het afdelingsverband organiseert. Op die wijze zult gij naast het werk van de afgelopen winter, ook uw vroegere werk productief maken. Ons ledental kan veel en veel groter worden, als alle afdelingen tot dit

Aren lezen.

hun medewerking verlenen. Duizenden en duizenden hebben in de laatste jaren in ons land Esperanto geleerd, maar zijn geen lid of geen lid meer van een Esperantisten-organisatie. Dit is een onduldbare toestand, daar bij acties voor de officiële erkenning van Esperanto ons aantal een hartig woordje meespreekt. Daarom allen aangepakt onder het nieuwe devies:

„aren lezen"

Wij verwachten deze zomer van al onze afdelingen een flinke groei. Laat geen enkele daarin achterblijven. Het federatie-bestuur deed het zijne, doe gij het uwe! Aan 't werk!

Het Federatiebestuur.

Intellectuelen-onderhoud.

Zo langzamerhand weten we nu wel welke waarde men kan hechten aan de verzekeringen van mensen „die het weten kunnen", dat je met engels of als je de moderne talen maar kent — dat zijn er ten minste drie, n.l. frans, duits en engels — overal terecht kan. Ook wil men ons gaarne doen geloven, dat, als de arbeiders deze of een dezer talen dan niet machtig zijn, althans de intellectuele bent in de vele landen onzer aardbol die toch wel kennen. Als dat waar zou zijn, dan was dat voor ons arbeiders nog altijd een schrale troost. Maar zelfs dat is niet zo. Een engelsman bijv., ook al behoort hij tot de intellectuelen, kent in 't algemeen geen vreemde talen En dat dit geldt ook voor de meeste andere grote landen, mag eveneens bekend worden geacht. Het kan nochtans geen kwaad, om de gevallen waaruit dit overduidelijk blijkt, even vast te leggen.

In ons arsenaal van argumenten vóór Esperanto, overigens toch al rijk genoeg, mogen dergelijke vaststaande feiten niet ontbreken.

Zo weten we, dat Lansbury, een der voornaamste figuren van de engelse arbeidersbeweging, het tot zijn plicht achtte om Hitler tot rede te brengen en hem daartoe bezocht. Over deze stap van Lansbury laten we ons maar niet uit. De wereld acht het een voornaam ding en dat maakt het feit, dat deze twee mannen niet met elkaar konden spreken en dat toch een onderhoud durven noemen, des te erger. Want met zijn wereldtaal, als hoedanig men het engels zo dikwijls betitelt, alleen omdat men geen Esperanto kent en er tegen opziet het te leren, kon Lansbury bij het hoofd van de duitse staat niet terecht. Dat staatshoofd kent geen engels en de engelse staatsman kent geen duits. En dus moest dat befaamde onderhoud geschieden door middel van een tolk. Ieder kan zich voorstellen met welk een vuur zodanig onderhoud plaats kan vinden. We hadden hier geen reden om te hopen noch anderzijds te vrezen, dat één van beiden door de denkbeelden van den ander overtuigd zou worden. Maar welk een figuur slaan toch eigenlijk zo vooraanstaande personen. Och, niet tegenover vertegenwoordigers van het intellect, dat toevallig wel een of meer vreemde talen beheerst. Want die kunnen de schijn van superioriteit wel bewaren, zo lang ze in het kringetje blijven, waarin die talen thuis zijn. Doch laten ook zij niet komen met hun frans of duits of engels of alle drie bij verschillende deense, noorse en zweedse ministers en nog vele andere autoriteiten in verscheidene landen, ook niet bij verantwoordelijk leiders der arbeidersbeweging. Neen, als ze een pover figuur slaan, dan is dat wel het meest tegenover esperantisten, *die tonen, dat het anders kan!*

Zie ook de armzaligheid tentoongesteld bij dien chinesen prins Wang, naar zijn titel dus iemand uit voorname kringen en naar zijn studie te oordelen een intellectueel. Jawel, hij kon met zijn taal natuurlijk niet in Parijs terecht en moest zich met „gebrekkig" engels behelpen. We laten ons wijs maken, dat engels zo'n beetje de tweede taal is voor oosterse volken. Hier hebt u zo'n voorbeeld, iemand die het aan onderwijs dus niet ontbroken heeft en aan de Nankingse universiteit gestudeerd heeft, spreekt gebrekkig engels. En in Parijs kon hij niet vooruit komen, — natuurlijk niet, want welke parijzenaar spreekt er nu engels? — omdat hij te maken kreeg met franse biologen, die eveneens gebrekkig de taal van hun overzeese buur spraken. Dan hebben we nog dat geval met die japanse vliegers Massaki Linoema en Keni Tsoekagoshi die met „De Goddelijke Wind" een recordvlucht van Tokio naar Engeland maakten. Ook dus niet de eersten de besten, mannen die alle taalgebieden en grenzen trotseren en niet alleen beneden zich laten, maar blijkbaar ook beneden zich achten. Want ze begrepen, hoewel men ook in Japan aan engels doet, geen woord engels en dus zeker ook niets van een andere taal. Huldiging en interview moesten geschieden via een tolk. En nu moesten zij nog via tolken gehuldigd worden in diverse landen. En dat zijn wereldreizigers. Nee, aan dat sprookje van die engelse wereldtaal geloven we niet meer.

Navolgenswaardig voorbeeld.

Eén der medewerkenden aan de sluitingsochtend van de VVSU te Amsterdam was ons lid Kees Pruis. Tijdens zijn optreden zeide hij, wijzende op zijn Esperanto-insigne: „Ik heb hier in de zaal maar heel weinig van deze dingetjes gezien; dat is een Esperanto-ster. Daar moet verandering in komen. Zet je er toch een paar uurtjes per week aan om het te leren. De studie is werkelijk zo moeilijk niet. En veel kost het ook niet. Dus, lui, de volgende keer wil ik meer sterren zien."

Het applausje bewees, dat er wel enige esperantisten in de zaal waren. Doch veel te weinig. Het was dan ook een prachtige propaganda die Kees Pruis maakte. Doch, kameraden, niet alleen hij is in de gelegenheid om in zijn werk propaganda te maken! Ook wij kunnen dat doen. Velen menen, dat alleen de Groene Maand daarvoor bestemd is, maar dat is onjuist. Reeds nu make men propaganda, opdat straks het succes zoveel te groter zij. Een prachtige gelegenheid opent zich daarvoor, nu we het feit gaan herdenken, dat Dro Zamenhof vóór 50 jaar zijn eerste leerboek uitgaf.

Sennomulo.

VAN OVERAL.

In het Britse Parlement.

In het Britse Lagerhuis stelde het lid Campbell Stephen vragen over de BBC en verzocht deze omroep van tijd tot tijd esperanto-uitzendingen te doen verzorgen. Daar de BBC meent, dat hier niet voldoende belangstelling voor bestaat, wees dit parlementslid er op, dat van de Edinburgse uitgave van het esperantoboek reeds meer dan 50.000 ex. verkocht werden, hetgeen aantoont, dat die belangstelling zo klein niet is als wel beweerd wordt.

Sir Percy Harris viel zijn medelid bij, door ter kennis van het parlement te brengen, dat zeer velen Esperanto leren op instellingen, gesubsidieerd door de Board of Education en plaatselijke autoriteiten.

Indien geen bevredigend antwoord wordt verkregen zal de heer Stephen het Esperanto wederom langs parlementaire weg in behandeling brengen.

Parlementsleden voor Esperanto.

Aan de 800 candidaten voor de parlementsverkiezingen in Japan, werd hun mening gevraagd over Esperanto. 143 gaven antwoord, waarvan 5 zich tegen Esperanto verklaarden, 7 vóór noch tegen waren. 131 candidaten verklaarden zich vóór Esperanto. Van dezen werden er 78 gekozen. Het waren dus niet de minsten, die een gunstig antwoord zonden.

De Russische grondwet.

De nieuwe russische grondwet is in een esperantovertaling verschenen. Deze vertaling is door de bekwame russische esperantisten N. Nekrasov en N. Incerbov verzorgd.

Radio in Frankrijk.

De Radioclub Espérantiste de France groeit gestadig. Had ze in 1929 nog maar 45 leden (esperantisten) nu heeft ze er reeds meer dan 1400.

Politie in Warschau.

De politie in Warschau (Polen) richtte esperantocursussen in met 249 deelnemers. Het neutrale Esperantocongres vindt n.l. dit jaar te Warschau plaats, waar Dr. Zamenhof vele jaren woonde en begraven is.

DWINGT ZE IN TE KOMEN.

Hoe maken wij propaganda voor Esperanto, is een onderwerp, waarover we niet gauw uitgepraat raken. Denk echter niet, dat dit alleen maar mogelijk is in de Groene Maand, met de daarvoor speciaal geëigende middelen. Neen, propaganda maken kunnen we allemaal, altijd weer op verschillende wijzen, zonder er steeds over te praten. Bijv. door altijd op onze correspondentie een esperantozegel te plakken, afwisselend een gewoon sterretje met het woord Esperanto, een zegel van onze organisatie of van een a.s. congres. Zo worden ontvangers en post attent gemaakt op Esperanto. Is de geadresseerde een zaak of vereniging, en men heeft gezorgd, dat ook op de brief zo'n sterretje of zegel voor Esperanto voorkomt, dan komt onze propaganda in handen van velen, die we moeten zien te winnen. Dat hebben we bij ondervinding.

Maar nog beter maken we het, wanneer we onze brieven ook in Esperanto *schrijven*. In de allereerste plaats kan men dat doen in alle gevallen, dat we naar het buitenland schrijven. Niet lang geleden bijv. zagen we correspondentie van een fransman die uit Engeland regelmatig schrijft naar een grote nederlandse onderneming waar, zoals tegenwoordig niet zeldzaam meer is, esperantisten werkzaam zijn. Deze fransman gebruikte papier met het opschrift „Esperanto korespondata" maar schreef in.. het frans! Waarom schreef deze „samideano" nu niet in het Esperanto? In dit geval klemde het temeer, daar niet hij de onderneming, maar deze hem, haar klant, nodig had.

Deze man maakte wel propaganda voor onze internationale taal, maar van veel meer waarde zou het zijn geweest, als de directie zich tot de bij haar werkende esperantisten had moeten wenden, voor het lezen, vertalen en beantwoorden dezer correspondentie. Handelt men zó, dan pas wordt de kennis van Esperanto gewaardeerd. Meermalen namen we persoonlijk de proef en inderdaad schrijven we nooit anders dan in Esperanto naar het buitenland.

Het is werkelijk zó, als we regelmatig om ons heen beweren, dat nooit antwoord uit blijft, waarheen men ook in Esperanto schrijft. We namen de proef bij buitenlandse ondernemingen en zaken en men zond ons het gevraagde. Het is de ondervinding van velen ook in het buitenland. Een engelsman schreef ons zijn zelfde bevinding. Ook hij schreef naar het buitenland nooit anders dan in Esperanto en zo hij al geen antwoord ontving in deze taal, men antwoordde en had moeite gedaan zijn correspondentie te begrijpen. Omdat men er belang bij heeft, ongaarne gevraagde inlichtingen niet verschaft, nog minder eventuele of werkelijke cliënten verliest! Tourinstenondernemingen en verkeersbureaux zijn bijv. objecten die we in die richting moeten drijven. In dit verband willen we er op wijzen, dat de esperantoverenigingen in belangrijke plaatsen zich mede tot taak kunnen stellen, ze te bezoeken en hun diensten aan te bieden. In Amsterdam bijv. wil men van gemeentewege het vreemdelingenverkeer op betere grondslag brengen, gidsen aanstellen enz. Men dringe aan op het doen drukken van reclame-objecten in Esperanto, onder aanbieding, dat voor vertaling, bekendmaking en verspreiding in het buitenland onzentwege zal worden gezorgd. Bij touristenbureaux zien we allerlei vouwgidsjes en andere reclames van buitenlandse steden, maar die in 't Esperanto ontbreken stelselmatig. Men stelle zich met hen in verbinding en voorzie ze van in 't Esperanto gestelde gidsjes etc. Het buitenland stelt ze gratis beschikbaar en hoe meer vraag er naar is, hoe liever het de buitenlandse verkeersbureaux is. Men maakt op deze wijze dubbele propaganda, en hier, en daar. Zo zagen wij bijv. in het vorig jaar bij Bergman's reisbureau te Amsterdam, tegenover het Centraal Station, behalve andere vlaggen ook de Esperanto-vlag wapperen. Daar was een bediende werkzaam die Esperanto sprak. Als esperantist-reiziger dient men dan ook zijn verzoeken in zijn tweede taal te doen, opdat men daar overtuigd worde van het nut en gemak van Esperanto, waardoor ook zo'n Esperanto kennende ambtenaar zijn nuttigheid bewijzen kan en zich mogelijk als zodanig tevens onmisbaar maakt.

We spraken over esperanto-correspondentie naar het buitenland, maar waarom zouden we het hierbij laten? We schrijven immers ook naar instellingen, zaken enz. in ons land zelf. Zeker dat kunnen we doen in 't nederlands. Maar dat kunnen we onder elkaar als esperantisten ook, en toch doen we dat om mysterieuze redenen niet. Men geve zich zelf eens antwoord op de vraag, waarom niet? Het is een ongeschreven wet, die we als bij intuïtie opvolgen, zelfs als beginneling, als onze kennis van Esperanto nog maar die van een ternauwernood gevolgde cursus is. Dat doet men met geen enkele andere taal en wel met Esperanto!

Men zegge ook niet, dat men slechts in het internationale verkeer Esperanto dient te gebruiken en in eigen land zijn nationale taal. We zijn ook niet ontvankelijk voor het argument, dat dit in strijd zou zijn met de bedoeling van Esperanto. Ook niet dat dit iets te maken zou hebben met sennaciistische of andere beginselen. Want in Esperanto corresponderen niet alleen de arbeiders-esperantisten, maar ook de burgerlijken, de katholieken en in het algemeen alle esperantisten in eenzelfde land. Als ze het eens niet doen gaat het meestal met een verontschuldiging gepaard. Het is ook niet iets van de laatste tijd of expresselijk gepropageerd. Toen schrijver dezes in de esperantobeweging kwam — nu tien jaar geleden — was dat al zo.

En waarom, als wij nederlandse esperantisten onder elkaar regelmatig in Esperanto corresponderen, waarom zouden we dan ook niet verlangen van anderen, dat zij onze in Esperanto geschreven brieven of kaarten leren lezen? Let wel, leren lezen. Wij beweren niet, dat het zó moet zijn, dat in Nederland algemeen slechts in Esperanto gecorrespondeerd worde. Al valt over de idee te praten.

Wat dan wel onze bedoeling is? Wel, als wij de moeite nemen, als pioniers de zaak van vooruitgang en beschaving met de verbreiding van Esperanto te dienen, waarom zouden we anderen die dit belang nog niet voldoende inzien, niet betrekken in onze daadwerkelijke propaganda? Welke vereniging zou een lid, welke krant een abonné, welke zaak een klant weigeren als die hem aangebracht wordt met een mededeling in het Esperanto? Ongelezen doet men geen brieven weg! Hebt ge een inlichting te vragen, een mededeling te doen, die meer of mede het belang dient van diegene aan wie de correspondentie is gericht, men doe dat in het Esperanto, zodat de betrokkene of het personeel onze tweede taal onder ogen krijgt en gedwongen is er kennis mee te maken. Wellicht, dat hij ons er later nog dankbaar voor zal zijn. Nu hebben zij nog allerlei verontschuldigingen gelijk de genoden in Lucas 14 : 18 e.v. Ook bij ons is nog plaats en zo men niet eigenerbeweging aan onze uitnodiging gevolg geeft, handelen we gelijk hetzelfde hoofdstuk 14 : 23 en zeggen: Eliru sur la vojojn kaj kamplimojn, kaj devigu ilin enveni....

Sekcio-estraroj.

Faru vian devon por sukcesigi la internacian renkontiĝon okazonta en Roterdamo de 2—7 aŭgusto.

Federacianoj nun vi havos la okazon por montri vin mondlingvanojn. La eksterlandanoj atendas vin. Roterdamo sciu ke Esperanto vivas en la laboristaro.

Enkasigu ĉiusemajne parton de la aliĝkotizo, por ke plej multe el la anoj povu viziti la SAT-kongreson.

De grote gebeurtenis in 1937.

Elke beweging heeft haar hoogtijdagen. Natuurlijk ook de Esperantobeweging. De Esperantobeweging heeft een internationaal karakter, slechts internationaal is zij denkbaar. Haar aanhangers, haar leden, wonen verspreid over de gehele wereld. Het bijeenkomen van deze leden is een gebeurtenis van de eerste rang. Wel zijn wij in voortdurend contact met elkaar door onze Esperanto-pers, wel hebben wij elkaar leren kennen door onze correspondentie en weten daardoor meer van elkaar dan niet-esperantisten van hun medewereldbewoners, van geestverwanten en klassegenoten in de wereld.

Deze feiten geven onze beweging een geweldige kracht, deze feiten maken haar onoverwinnelijk voor terreur en verbod. Ergens verboden, zal zij elders weer bloeien met nieuw vuur en hoog houden de vanen der beweging in naam der rede, beschaving, menselijkheid en vooruitgang.

En, behoren wij, bewoners van Nederland, op het huidige moment niet mede tot de dragers der beweging, nu in vele landen het barbarisme heerst, het chauvinisme de buitensporigste vormen heeft aangenomen? Zeker, wij en onze kameraden uit landen, waar men de Esperanto-beweging vrij laat ontwikkelen, hebben een grote taak op ons te nemen. Ook daarom zal het Wereldcongres der Arbeiders-esperantisten dit jaar in Nederland plaats vinden. Voor ieder, die onze beweging begrijpt, zal het volkomen duidelijk zijn, dat de hoogtijdagen onzer beweging dit jaar zijn: het Wereldcongres te Rotterdam.

Het moge overbodig lijken de arbeiders-esperantisten aan te sporen hun aandacht aan het Rotterdamse congres te wijden, het *te bezoeken* en in het algemeen te steunen, maar er komen in onze Federatie elk jaar honderden nieuwelingen, die de taal wel al min of meer handig kunnen gebruiken, maar die toch nog niet voldoende doordrongen zijn van het eigene karakter van de *beweging*. Zij beseffen nog niet de waarde van die grote gebeurtenis: „het Wereldcongres, gehouden door mensen, die wonen over de gehele wereld en *toch allen de zelfde taal spreken*.

De propagandistische waarde van zo'n congres voor onze zaak is natuurlijk zeer belangrijk. Daarom al moeten wij allen het mogelijke in het werk stellen om in de eerste week van Augustus „vrij man" te zijn en te vertoeven onder onze internationale kameraden.

En toch, niet gaarne zou ik beweren, dat de propaganda het voornaamste is. Van veel groter waarde is de morele zijde. Het persoonlijk contact met verre kameraden, dat nu een werkelijke waarde krijgt, *doordat men elkaar kan verstaan en toespreken*, is van het grootste belang. Hier zijn solidariteit en broederschap geen ijdele woorden, zoals bij internationale bijeenkomsten, conferenties, sportfeesten etc., waar men gedwongen is zich nationaal te groeperen, omdat men elkaar niet verstaan kan. Wij, esperantisten, kunnen er ons op beroepen, dat *onze* internationale bijeenkomsten zeer gunstig afsteken bij die van andere organisaties. Voor ons, esperantisten, behoort een internationaal congres tot de belangrijkste gebeurtenissen in onze beweging. Een week lang kunnen *wij* converseren met kameraden uit andere landen, wier taal wij niet kennen noch behoeven te leren. Banden van broederschap worden gesloten en ten volle beseffen wij de waarde van onze beweging voor de beschaving der mensheid.

Esperantisten, het is uw plicht alles te doen tot het slagen van ons congres. Tracht uw vacantie zo te regelen, dat een bezoek aan het congres mogelijk is, al is het slechts voor enkele dagen. Is het nodig de bijkomende attracties, die u te wachten staan, te noemen? Het zijn er te veel. Bij de besturen der afdelingen dringt het OKK er op aan, dat zij bij de leden zullen trachten de belangstelling zo groot mogelijk te maken. Zo mogelijk zorgt men in de afdelingen voor spaargelegenheid. Laten wij beseffen, dat grote belangstelling voor zulke gebeurtenissen de trouw der leden aan de Federatie versterkt. Zij, die met de beweging meeleven, blijven het langst in onze rijen.

Voor Zaterdag en Zondag zijn aparte kaarten verkrijgbaar. Dit aantal zal zeer beperkt zijn, vooral voor Zondag, daar de opening plaats vindt in de congreszaal, die slechts ruimte biedt aan 750 personen. Daarom dringen wij er bij u op aan de volle congrescontributie te storten om teleurstelling te voorkomen. Zij is *2 gulden (alles inbegrepen)*. Voor werklozen is de prijs één gulden. Deze contributies gelden tot Juni. Voor goedkoop logies wordt gezorgd, maar u weet, wie het eerst komt....

Kameraden, de grote gebeurtenis van 1937 is het Rotterdamse SAT-congres. Wie zou deze gebeurtenis niet mee willen maken!?

Venu, venu al Roterdamo! Prenu ĝirbileton kaj adresu: 275837.
A. van der Pols, Hortensiastraat 17a, Rotterdam Zuid.

P.S. Zij, die van de lagere contributie willen profiteren als zij zich vóór Juni opgeven, kunnen deze contributie ad f 2.— (f 1.—) ook in gedeelten betalen. Voor incasseren dezer kleine bedragen zorge een daarvoor aangewezen lid. Por la OKK, Wels.

Van een afdelingsjubileum.

Zoals we reeds op ons jongste congres memoreerden, viert onze Federatie dit jaar een tienjarig jubileum van onafgebroken groei. Na een tijd van inzinking brak in 1927 een periode van ongekende welvaart voor onze organisatie aan. Zij ging op eens met rasse schreden vooruit.

Er zijn zo van die gebeurtenissen in het verenigingsleven, die vrij plotseling een totale wending in de loop der der dingen veroorzaken en beslissend blijken voor de toekomst. Dit was ook hier het geval. De grote kentering kwam, toen in Amsterdam een tweede afdeling werd gesticht — een tweede nederzetting in de toenmalige schier onafzienbare propagandasteppe van de hoofdstad.

Deze jonge afdeling, „Ni volas lumen" geheten, koos haar arbeidsveld in het stadsgedeelte, waar al haar leden woonachtig waren, en gaf daarmee het voorbeeld tot het stichten van buurt-afdelingen, die de propaganda-mogelijkheid niet weinig uit breidden.

De ijver en het idealisme van de nieuwe afdeling voerde nieuw bloed aan de oude Federatie toe. Zij toonde veel belangstelling voor het landelijk Esperanto-leven en het duurde niet lang of zij leverde haar aandeel in het Federatiebestuur, een aandeel, dat van grote invloed is geweest op de verdere ontwikkeling van onze organisatie. Een vijftal leden van deze afdeling heeft in de loop der jaren in het Federatiebestuur een functie bekleed en nog steeds maakt de eerste hunner, onze redacteur, deel uit van ons bestuur. In de moeilijke tijd van wederopbouw, tien jaar geleden, heeft de Federatie aan haar activiteit veel te danken gehad. Daarom zij „Ni volas Lumen" — „kadastraal bekend" als Amsterdam II — bij haar tweede lustrum op deze plaats van harte gelukgewenst door

Het Federatiebestuur.

Buitenlanders op clubavonden.

Van twee buitenlandse esperantisten ontvingen we mededeling, dat zij in esperanto-groepen o.a. in ons land voordrachten en lezingen kunnen houden over diverse onderwerpen. Voor hen die van deze gelegenheid om buitenlanders, een estlander (of) een oostenrijker in hun midden te hebben gebruik willen maken, geven we hier de adressen. Waar beiden „Cseh-instruistoj" zijn, zal omtrent hen het Cseh-Instituut, zo nodig, inlichtingen kunnen geven. De adressen zijn:

Nicolai Liventhal, p.a. Cseh-instituut, Riouwstraat 172, Den Haag, en
Adalbert Schwingshakl, Klagenfurt, Kärnten, Aŭstrio.

Onze Persdienst.

Uit de bij ons ingekomen bladen, tijdschriften en uitknipsels, van October 1936 tot Maart 1937, konden de hieronder volgende gegevens worden samengesteld:

Een regelmatig verschijnende Esperanto-rubriek!
vonden wij in alle bladen der Arbeiderspers (Het Volk, Volksblad, Voorwaarts, 2 x per week), Radio-Gids (VARA), De Automaat, De Baarsjesklok, De Blauwe Jeugd, Dagblad voor Gouda, Dagblad voor Rotterdam, Dordrechtsche Courant, De Fabrieksarbeider, Goudsche Volksblad, De Geheelonthouder, Haagsche Post, Het Hoornsche Hop, De Vijf Rivieren, Vlissingsche Courant, Onze West, Wormer en Jisper Adv.-blad, Rusland van Heden, De Metaalbew.

Diverse pers- en afd.-berichten in:
De Amersfoortsche Courant 2 x, Adv.-blad v. Rotterdam Zuid, De Blauwe Vaan, De Nieuwe Brielsche Courant, De Bazuin, De Fabrieksarbeider (1 x), Het Feyenoord Adv. Rotterdam 2 x, Goudsche Nieuws en Adv.-blad, De Gouwenaar, Grafisch Weekblad, De Goede Tempelier, Goudsche Courant, Leeuwarder Nieuwsblad 1 x, De Metaalbewerker 2 x, Rotterd. Nieuwsblad 1 x, Schiedamsch Volksblad 1 x, De Tribune 2 x, Vlissingsche Courant, De Vrouw en de Vrede, Zwolsch Nieuws en Adv.-blad, Het Zuiden (Rotterdam) 1 x.

Berichten van onze Persdienst:
Dagblad v. Rotterdam, Laakkwartier, Nieuws van de Dag, De Transportarbeider 1 x, Voorwaarts 3 x, Onze West, Wierings Weekblad 1 x, Wegeners A'damsche Buurtbladen 2 x.

Diverse pers- en afdelingsberichten
De Ambtenaar, Arnhemsche Courant, Amersfoortsch dagbl., Algem. Nieuwsblad voor het Gooi, De Buurtbode, De Brielsche Courant 3 x, De Brigade 1 x, Dagblad voor Rotterdam 3 x, Delftsche Courant 1 x, De Drie Meren, Delftsche Advertentieblad, De Eembode 1 x, De Fabrieksarbeider 2 x, Goudsche Volksblad 6 x, Grafisch Weekblad 1 x, De Goede Tempelier 5 x, Liga Signaal 1 x, Nieuws van de Dag 1 x, Rotterdamsch Nieuwsblad 8 x, Schoevers Koerier 1 x, De Transportarbeider 1 x, De Tribune 8 x, Tesselsche Courant 1 x, Voorwaarts 26 x, Het Volk 12 x, Stadskoerier 1 x, Wierings Weekblad 1 x, Wegener's Amsterdamsche buurtbladen 3 x.

De bladen der Arbeiderspers, die een redacteur naar ons Federatiecongres zonden, gaven daarvan twee avonden een objectief en uitgebreid verslag van ongeveer een halve pagina.
„De Drie Meren" gaf verslag van een bespreking in de Gemeenteraad, betreffende een schoollokaal, voor het geven van onderwijs in Esperanto.
In de „Amersfoortsche Courant" en „Het Volk" verscheen een verslag over de Zamenhofherdenking en een mooi propaganda-artikel in „Het Grafisch Weekblad."
Ook het „Schiedamsche Volksblad" wijdde een uitstekend propaganda-artikel aan de Zamenhof-herdenking.
„De Brigade" verschafte inlichtingen en bracht internationaal nieuws omtrent „De Nederlandse bond tot het redden van drenkelingen."
In „Het Maandblad v. d. Ned. Spoorwegen" verscheen een foto van buitenlandse esperantisten in ons land. Goede propaganda-artikelen troffen wij aan in de „Dordrechtsche Courant", „De Vijf Rivieren", „Vlissingsche Courant", „Goudsch Nieuws- en Adverentieblad" en sinds kort in „De Metaalbewerker".
Bijna een gehele pagina van het gratis verspreid blad „De Gouwenaar" van 16 Januari, was in Esperanto door een Roemeens advocaat, Mr. S. Pragano.

—

Beleefd verzoek aan alle perantoj en medewerkers van „Onze Persdienst" vooral op tijd de diverse berichten in te zenden. Een voorbeeld van serieus werken voor de Persdienst vonden we o. a. in kdo G. van Praag, de gazetarservanto van ons district Zuid Holland, die alle gegevens netjes statistisch verwerkt had. O. B.

Ricevitaj libroj.

(Jenajn eldonaĵojn ni event. okaze recenzos.)

La Verbo en Esperanto. Teorio kaj publika uzado. Verkis Julius Glück kaj J. H. J. Willems. Eldonis: W. J. Thieme & Cie. Zutphen. 48 paĝoj. Prezo f 0.65.

Rafflesia Arnoldi. Bildoj kun teksto. Verkis P. Th. Justesen. Eldonis: Chr. Justessen. Kopenhago. Prezo ne montrita.

Mia Lernolibro. Practische methode voor Esperanto, door P. J. Soeters. Uitg. W. J. Thieme & Cie., Zutphen. Prijs f 1.20, gecart. f 1.40.

Demandaro kaj Respondaro pri la historio de la Esperanto-movado, kompilita de M. de Waard. Eldono de W. J. Thieme & Cie, Zutphen. 90 blz. Prezo: f 1.40. Kartone bindita: f 1.60.

Een verzameling Esperanto-spreekwoorden en zegswijzen. Verzameld door M. de Waard. Uitgave van W. J. Thieme & Cie., Zutphen. 72 blz. Prijs f 0.90.

NIEUWE UITGAVEN

La Komunista Manifesto, de Karlo Marks kaj Frederiko Engels (3a eldono), 56 pĝ., 12½ x 19 cm. Eld.: SAT, Paris. Prezo 3 fr. fr. plus 1.5 por afranko.

La konata komunista manifesto triaeldone aperis! Pri ĝia enhavo mi ne diru ion. Ĉiu klaskonscia laboristo ĝin konas; kaj la neplene klaskonsciaj nepre legu ĝin!
La traduko estas flua, korekta kaj moderna, ne ligita al malnoviĝintaj formoj. Nur tre ĝenas la mallongigo k anst. kaj, kiu ne havas ian utilon kaj praktike preskaŭ ne trovas imitadon.
Tipografie la broŝuro estas bonege prizorgita. La moderna litertipo legiĝas plaĉe.
G. J. D.

Modelorganisatie.

Zo noemt ons de Aŭstria Esperantista Federacio in haar orgaan van deze maand. Na een overzicht uit onze rapporten te hebben gegeven, waarvan men vele cijfers dikwijls twee keer moet lezen, omdat men z'n ogen niet geloven zou, zegt „Bulteno", het orgaan van AEF, eindigt het aldus: „Genoeg. Elk woord van lof en erkenning is overbodig. Zulk werken looft zich zelf en zonder overdrijving kan beweerd worden, dat deze Federatie (FLE) een der actiefste organisaties is in Esperantio. Hoeveel werk is er voor ons oostenrijkse esperantisten nog te doen om zelfs maar de helft te bereiken."
Uit een vorig nummer lazen wij, dat de AEF eindelijk het deel van de, in Februari 1934 in beslag genomen, bezittingen van de oude ALLE, voor zover nog aanwezig, „terug" heeft weten te vorderen.

Franse meisjesscholieren op bezoek bij leerlingen van een engelse school in Birmingham. Dit bezoek had plaats met Pasen en werd bewerkstelligd door Esperanto, dat deze meisjes van beide landen op school leerden. De omgangstaal gedurende deze week was Esperanto. (Cliché stond ons Heroldo welwillend af)

ONZE TAALRUBRIEKEN

ONDER LEIDING VAN G. J. DEGENKAMP, RIETSTRAAT 40, UTRECHT EN JAC. LEM JR., p. a. REDCTIE L E.

HET LIDWOORD VAN BEPAALDHEID.

Enkele jaren geleden heb ik op deze plaats al het een en ander gezegd over het gebruik van het lidwoord van bepaaldheid in Esperanto. Het blijkt nodig te zijn op dit onderwerp nog eens uitvoeriger terug te komen. Over het algemeen neemt men aan, dat het gebruik van het lidwoord vooral slavische volken moeilijkheden oplevert, omdat zij in hun talen het lidwoord niet kennen. In zoverre is dit juist, dat zij dit gebruik dus eerst moeten leren; hebben zij er echter de betekenis van begrepen, dan zullen zij er maar weinig fouten mee maken. Doch voor ons, westerlingen, die het lidwoord in onze moedertaal wèl kennen, bestaan er bijzondere moeilijkheden, omdat het kennen van het gebruik nog niet het begrijpen van de juiste betekenis ervan insluit. Immers, in onze talen — nederlands inbegrepen — komen vele uitdrukkingen voor, waarin het lidwoord overbodig is gebruikt, terwijl daarnaast in andere uitdrukkignen het lidwoord is weggelaten, hoewel het naar betekenis gebruikt moest worden .

De nauwkeurige betekenis van het lidwoord van bepaaldheid te leren, is dus voor ons niet zo gemakkelijk als het oppervlakkig lijkt, wijl wij te veel gebonden zijn door die twee groepen van uitdrukkingen, die met de juiste betekenis ervan in strijd zijn. Beter dus dan te trachten de toepassing van dit lidwoord aan enige regels te binden, lijkt het mij goed, een aantal dier gevallen te noemen, waarin wij, nederlanders, gewoon zijn het lidwoord al of niet te gebruiken, en dit al-of-niet-gebruiken niet conform is aan de logica, die in Esperanto heerst. Eventueel voorkomende moeilijkheden kan men dan toetsen aan deze gegeven voorbeelden. Tevens doet men wel, in twijfelgevallen het woord, waarvóór het lidwoord al of niet gebruikt moet worden, door een soortgelijk woord te vervangen, zoals in enkele voorbeelden hieronder is aangetoond. Op die manier komt men meestal wel tot een oplossing.

1. Gevallen, waarin het lidwoord wel gebruikt moet worden:

De kinderen gaan naar school = *iras al* **la** *lernejo.* Bedoeld is een bepaalde school, geen willekeurige. Men zegt immers ook: Zij gaan naar de kerk = ...*al* **la** *preĝejo.* Zo ook: De kinderen spelen op straat = ... *en* **la** *strato.* Dit is weer analoog aan: Zij spelen in de tuin = *en* **la** *ĝardeno.*

Het boek ligt op tafel = *La libro kuŝas sur* **la** *tablo;* gelijk aan: Het boek ligt op de plank = ... *sur* **la** *breto.*

We zijn gewoon te spreken van *vader, moeder, oom, tante, zus* enz., waar we toch een **bepaalde** vader, moeder enz. op het oog hebben en we niet een willekeurige vader enz. bedoelen. Dus: Vader zegt, dat.... = **La** *patro diras, ke....* Moeder is thuis = **La** *patrino estas hejme.* Tante komt = **La** *onklino venos,* enz.

2. Gevallen, waarin het lidwoord niet gebruikt moet worden:

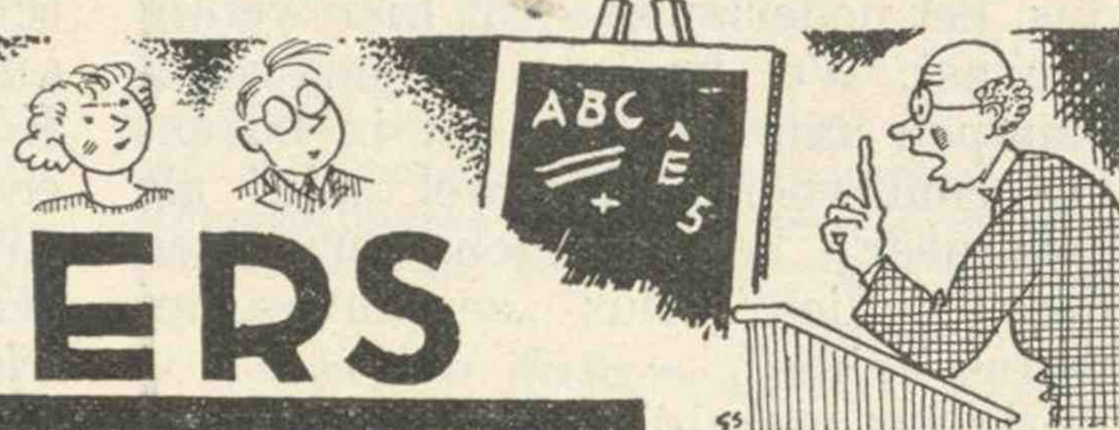
Op de eerste plaats voor namen: Het Esperanto = *Esperanto.* De *Sahara* = *Saharo.* De Rijn = *Rejno.* De Nijl = *Nilo.* De Mont-Blanc = *Monto Blanka.* De Philippijnen = *Filipinaj Insuloj.* Dus voor alle geografische namen, waarvoor men in onze taal een lidwoord plaatst.

Verder voor namen van alle mogelijke organisaties als: De Kleine Entente = *Malgranda Entento.* Ook als die namen niet in Esperanto vertaald zijn: De S.D.A.P. = *S.D.A.P.* Namen van letters zijn óók namen, dus een zin als: De e klinkt in Esperanto niet steeds als de e in het nederlands, vertale men: *E en Esperanto sonas ne ĉiam egale al e en la nederlanda lingvo.* Spreekt men daarentegen van de Esperanto-e en de nederlandse e, dan is het lidwoord wèl te gebruiken, want er is dan sprake van méér dan één e, dus: **La** *Esperanto e kaj* **la** *nederlanda e.* Hetzelfde kan gezegd worden van een naam als Esperanto: Het Esperanto van den engelsman klinkt dikwijls anders dan het Esperanto van den pool =*Esperanto de angloj....* en niet: **La** *Esperanto,* want er is maar één Esperanto!

Anders wordt het, als men het voorstelt, alsof er van twee zaken met dezelfde naam sprake was: Het Esperanto voor de wetenschap is nog altijd het latijn = **La** *Esperanto de l' scienco....*

Bij namen van organisaties treedt dikwijls een moeilijkheid op, doordat de eigennaam in talrijke gevallen vrijwel gelijk is aan de soortnaam en deze twee dikwijls dooreen gebruikt worden. Zo spreekt men van: het taalcomité en van „Het Taalcomité"; en we zouden kunnen zeggen: In ons land bestaat de federatie

VOOR BEGINNERS

OVER CORRELATIEVEN. VI.

De correlatieven, uitgaande op *am,* hebben betrekking op tijd.

Sprekende over een niet nader aangeduid tijdstip, zeggen we:

Iam = eens, ooit.

Iam ĉiuj homoj uzos Esperanton en internaciaj rilatoj = *Eens* zullen alle mensen Esperanto gebruiken in het internationale verkeer.

Ĉu vi *iam* dubis pri tio? = Hebt gij daar *ooit* aan getwijfeld?

Vragend naar een tijdsbepaling gebruiken wij: *kiam.*

Kiam naskiĝis Dro Zamenhof? = *Wanneer* werd Dr. Zamenhof geboren?

Kiam la esperantaj ekzamenoj okazos? = *Wanneer* hebben de Esperanto-examens plaats?

Kiam komt ook voor als betrekkelijk voornaamwoord, doelend op een antecedent, dat een plaatsbepaling inhoudt. Het wordt dan niet steeds in het nederlands vertaald door „wanneer", doch ook wel door „als", somtijds door „toen", ook wel eens door een ander woord.

Telkenmale, *wanneer* ik hem zie, herinner ik mij dat voorval = Ĉiufoje, *kiam* mi vidas lin, mi memoras tiun okazintaĵon.

Als de nood het hoogst is, is de redding nabij = *Kiam* la danĝero plej minacas, (tiam) alproksimiĝas la savo.

Toen ik hem aanried Esperanto te leren, antwoordde hij: welk nut heeft het voor mij? = (Tiam) *Kiam* mi konsilis lin lerni Esperanton, li respondis: kian utilon ĝi havas por mi?

Herinnert gij u nog de dag, *dat* (*waarop*) gij examen deedt? = Ĉu vi ankoraŭ memoras la tagon, *kiam* vi faris ekzamenon?

Men wachte zich er voor „als" steeds te vertalen door: „kiam". Wanneer „als" een ander woord is voor „indien", vertaalt men het door „se".

Als het regent, blijf ik thuis. „Als" betekent hier niet „op het tijdstip,

van arbeiders-esperantisten onder de naam „Federatie van Arbeiders-Esperantisten". Ik zou hier aan willen raden: wordt de naam van de organisatie genoemd — wat gemakkelijk is te herkennen aan het gebruik van een hoofdletter — dan late men het lidwoord weg. Zo niet, dan wèl een lidwoord. Aldus:

Aperis nova prospekto de **la** *ekzamena komitato kun la surskribo: Prospekto de „Ekzamena Komitato". La laborist-esperantistoj agnoskas* **la** *lingvan komitaton de la ĝenerala movado.* Maar: *sro. A., membro de „Lingvo Komitato".*

Men gebruikt immers nooit of zelden een lidwoord voor *„Sennacieca Asocio Tutmonda", „Universala Esperanto-Asocio", „Nederlanda Katoliko"* enz. of de afkortingen daarvan: *SAT, UEA, NK*!
Sommigen trachten het lidwoord voor een naam wel eens te verdedigen, door te zeggen, dat vóór die naam een woord is weggelaten. B.v. **La** *Rejno* zou volgens hen moeten betekenen: *La rivero Rejno;* **la** *e: la litero e,* enz. Dit is volkomen onjuist. Was dit zo, dan zou men consequent eveneens moeten zeggen: **La** *Johano,* wat dan zou moeten betekenen: *La knabo Johano.* Het al of niet gebruiken van een woord als *litero, knabo* enz. beïnvloedt het niet toepassen van het lidwoord voor de naam dus geenszins; men moet dus niet zeggen:

la rivero Rejno, maar: *Rejno;*
la litero e, maar: *e;*
la knabo Johano, maar: *Johano;*
la dezerto Saharo, maar: *Saharo;*
la lando Nederlando, maar: *Nederlando* enz.

Eén practische uitzondering bestaat er, waar men zelfs voor de soortnaam het lidwoord weglaat, want analoog aan het bovenstaande zou men ook moeten zeggen:
La sinjoro Jansen, ofschoon men steeds zegt: *Sinjoro J.* Het lidwoord voor *sinjoro* is dus, hoewel het bijna nooit gebezigd wordt, niet foutief!

Ook voor voornaamwoorden is het lidwoord niet op z'n plaats; dus niet *unu al* **la** *alia,* maar: *unu al alia,* want *alia* heeft hier de betekenis van een voornaamwoord. Evenwel zegt men dikwijls — terwille van de welluidendheid: *unu* **la** *alian,* i.pl.v.: *unu alian.*

Voor *ambaŭ* gebruike men dus ook geen lidwoord!
Ook in de volgende uitdrukkingen blijft het lidwoord onvertaald: Karel de Grote =*Karlo Granda;*
hij stierf de heldendood = *li mortis heroan morton,* gelijk aan:
hij stierf een verschrikkelijke dood = *li mortis teruran morton!*
hij heeft de koorts = *li havas febron,* gelijk aan: *li havas kapdoloron;*
ik ontving het antwoord.... = *mi ricevis respondon;*
het is de gewoonte.... = *estas kutimo....*
het vijfde van = *kvinono de;*
het vijfvoud van = *kvinoblo de;*
een van de tien = *unu el dek;*
tweemaal in de week = *dufoje en semajno;*
daar heb ik de gelegenheid niet voor = *por tio mi ne havas okazon;*
studeren in de medicijnen = *studi medicinon;*
dat bestaat in het vervaardigen van = *tio konsistas en preparo de....*
in het vervangen van.... = *en anstataŭo de*

In het volgend nummer zullen we nog enkele gevallen behandelen.

---

dat het regent", doch „gesteld, dat het regent". Ik zou het kunnen vervangen door „indien". Men kan in het nederlands ook zeggen: *„wanneer* het regent, blijf ik thuis". Men ziet dus, het nederlands biedt hier weinig houvast. Wel kunnen wij ons vastklampen aan het feit, dat in bovengenoemd voorbeeld zowel „als" als „wanneer" kan worden vervangen door „indien". Dus *„se* pluvas, mi restas hejme".
Er is dus verschil tussen: *„Kiam* mi estos lerninta Esperanton, mi aliĝos ĉe esperanto-klubo" en „Se mi estos lerninta Esperanton, mi aliĝos ĉe esperanto-klubo".
Het eerste betekent: *Op het tijdstip,* dat ik Esperanto zal hebben geleerd, sluit ik mij bij 'n esperantoclub aan. De tweede zin betekent: „Gesteld,„ dat ik Esperanto zal hebben geleerd, dan sluit ik mij bij een esp.club aan. De eerste zin geeft meer zekerheid dan de laatste. In de eerste zin wordt althans een tijdstip genoemd, in de andere slechts een veronderstelling.
Tiam = dan, te dien tijde, op dat tijdstip, toen.
Tiam nova tagiĝo lumis ĉe la horizonto.
Toen lichtte een nieuwe dageraad aan de kim.
Tiam okazis.... Dan (toen) geschiedde het....
Nur *tiam* oni povas juĝi, kiam oni scias ĉiujn faktojn.
Eerst *dan* kan men oordelen, wanneer men alle feiten kent.

Vergelijk nu eens de volgende zinnen:
Toen hij zich over het talenverschil beklaagde, ried ik hem aan Esperanto te leren; en:
hij beklaagde zich over het talenverschil; *toen* ried ik hem aan Esperanto te leren.
Kiam li plendis pri la lingva diverseco, mi konsilis lin lerni Esperanton.
Li plendis pri la lingva diverseco; *tiam* mi konsilis lin lerni Esperanton.
Ĉiam = altijd, steeds, te allen tijde.
Li *ĉiam* ridas = Hij lacht altijd.
Estu *ĉiam* singarda = Wees *steeds* op uw hoede.
Li estas *ĉiam* bonvola helpi aliajn = Hij is *steeds* bereid anderen te helpen.
Neniam = nooit, nimmer.
Iu, kiu *neniam* estas kontenta = Iemand, die *nooit* tevreden is.
Tion, kion oni funde lernas, oni *neniam* tute forgesos = Dat, wat men grondig leert, zal men *nimmer* geheel vergeten.
Men kan van de correlatieven, uitgaande op *am,* bijvoeglijke naamwoorden maken door toevoeging van *a.*
La *tiama* prezidanto = De toenmalige voorzitter.
La *ĉiama* ridado incitis la ĉeestantojn = Zijn *eeuwige* lachen bracht de aanwezigen in een geprikkelde stemming.
Antaŭ kiam (antaŭ ol) = alvorens.
Tuj kiam = zodra. Post kiam = nadat.

—

TER VERTALING.

Wanneer zijt gij begonnen Esperanto te leren? Zodra mijn werk af is, kom ik u helpen. Alvorens te oordelen, moet men weten. Ik heb nooit geweten wie hij was (vert. is). Toen werd hij overtuigd van het nut van Esperanto. Toen hij overtuigd werd van het nut van Esperanto, besloot hij die taal te leren. De toenmalige arbeidsvoorwaarden waren zeer slecht. Uw eeuwigdurend gebabbel verveelt mij. Die gebeurtenis zal ik nooit vergeten. Wanneer gij komt als vriend, zijt gij welkom. Hebt gij ooit verondersteld, dat gij iets kunt leren zonder er moeite voor te doen? Wees steeds hulpvaardig. Vele sproookjes beginnen met: er leefde eens..... Vergeet nooit uw naam en adres op uw brieven te vermelden. Als gij deze brief ontvangt, zal ik reeds zijn afgereisd.

VERTALING VORIGE OEFENING.

La malfeliĉulo fordiboĉis ĉiom, kiom li perlaboris. Voĉlegu ion. Donu al mi ne tiom da lakto en la teo. Kiom da infanoj vi havas? Ĉu ni devas lerni parkere tiom da vortoj? Kiom admirinda estas la naturo! Ĉu vi parolas Esperanton? Tiom pli bone! Kvankam tiu ĉi viro estas tre riĉa, li donacas neniom. Mia ĝardeno estas iom pli granda ol la lia. Tiom da pano, kiom vi manĝas, mi neniam manĝas. Kioma horo estas? La tioman fojon mi avertis vin. Iom post iom ni progresas. Ĉiom, kiom li perlaboras, li elspezas por sia familio.

Naklanken uit onze congresstad.

De bladen der Arbeiderspers gaven een heel uitvoerig en objectief verslag van ons laatst gehouden congres te Gent, waarheen ze een harer eigen redacteuren zond. Maar daaromheen maakte deze redacteur nog „Notities" waarin mede de aandacht op Esperanto op geestige wijze werd gevestigd. Een dezer notities laten we hier volgen uit de bladen der Arbeiderspers van 1 April, waarin bekende beelden en klanken ons Gent weer in herinnering roepen.

Op zoek naar Vlaanderen.

Wie de helle klanken uit het Gentse Belfort weg hoort vluchten om in een oude vertrouwde melodie even over de stad te zwieren als een snelle trek duiven en dan te verdwijnen tussen de gevels langs de Leie en de Schelde of boven de rokende fabrieken, de stillte begijnhoven en de rumoerige arbeidersbuurten, die denkt aan Rodenbach's trotse hymne:

Boven Gent rijst,
Eenzaam en grijsd
't Oud Belfort, zinbeeld van 't verleden.

En hij wendt zich van de Sint Baafs tot het oude stadhuis, waar reeds in 1482 een raad van vrije mannen in het Nederlands beraadslaagde over het lot van de eigen stad en waar thans 700 landgenoten in het Esperanto converseren en toegesproken worden door een vrouwelijke schepen....

Een bont verschiet
Schept 't bronzen lied,
Prachtig weertoovrend mij voor d'ogen
Mijn ziel erkent
Het oude Gent
't Land is in nood
Vrijheid of....

In „Het Oude Gent" letterlijk „Oud Gend" draait de „allernieuwste" film, „Radio-revue 1937" en de rest van de typische Vlaamse stad lijkt al even grondig *geïnternationaliseerd als het Esperanto.*
Men komt evenwel niet naar Gent om uitsluitend Esperanto te praten — het is ons immers ondanks de verheugende cosmopolitisering ook nog mogelijk ons in het Nederlands verstaanbaar te maken — en men komt ook niet naar Gent om in een Vlaamse cinema Franse of Duitse films te zien. Men wil ook, zo mogelijk, iets van Vlaanderen zien.
Men wendt zich dus tot de voortreffelijke gemeentelijke inlichtingendienst onder in het Belfort, tot den immer behulpzamen heer Van der Sluys, die de welwillendheid zelfs zo ver uitstrekte, *dat hij alle Esperantisten gratis toegang* verleende tot alle openbare monumenten en musea en de Nederlandse tekst van de gratis-plattegrond bereidwillig in het Esperanto vertaalde. Opdat ook de bewoners van het Amsterdamse Betondorp*), waar het Nederlands nog slechts een locale hulptaal, maar het Esperanto de officiële Beton-Wereld-taal is, de aanwijzingen gemakkelijk kunnen begrijpen....
Aan den heer Van der Sluys vraagt men of er in Gent behalve Franse, Amerikaanse en Duitse films nog iets anders vertoond wordt. Iets dat meer typisch Vlaams is.
Het antwoord moet vrij mager zijn. Er leeft hier nog een Vlaamse kluchtspel- en revue-schrijver, Henri van Daele, die een ontzaglijke productviteit ontwikkelt — de man moet al ver over de honderd meesterwerken zijn — en die er voor zorgt, dat men zich in Gent in en met het Gents kan amuseren.
Zijn nieuwste werk, dat, geheel in de internationale schlagertrant, reeds voor de eerste vertoning wordt aangekondigd als een allesoverweldigend lachsucces heet „Lotte uit ons puurtse wordt chanteuse" en het lied dat volgens dezelfde stellige verzekering weldra door iedereen zal worden gezongen heet „Onze keunynk mag nie hertrêwe".
Men ziet hieruit, dat onze Belgische broeders al even sterk meeleven met de huwelijksproblemen van diverse vorstenhuizen als andere beschaafde volkeren blijkens de couranten, maar men mistrouwt het zuiver Vlaamse karakter als men ziet dat de „Chanteuze" o. a. is meegeschapen door „onzen Vlaamsen jazzkoning".
Men komt in elk geval niet naar Gent om Vlamingen negers te horen nadoen en men wendt zich dus in het *Esperanto tot een groen-besterde mede-Dietser*, die ons zegt dat het echte Vlaanderen, afgezien van de gebouwen, die niet zo snel omvallen en veranderen als de mensen, zich heeft teruggetrokken in een paar zeer echte estaminets, waar men nog steeds en al reeds sedert enige eeuwen zeer echt Vlaams en Brabants bier schenkt.
En aldus trekken wij als de avond valt, voor het voortzetten van onze grondige Vlaamse-volkskundige studies, ons terug in het te goeder naam en faam bekend staande estaminet „In het galgenhuisken".

M. W.

*) Betondorp, verouderde naam voor Tuindorp Watergraafsmeer, waarin „Ni volas lumen", afd. Amsterdam II, der Federatie huist en welke afd. daar haar lauweren oogstte en eveneens invloèd op de wederopbouw der Federatie en herleving van de esperantobeweging in Amsterdam heeft gehad.

Enkele cursiveringen zijn van ons. Red. LE.

VARA-festo.

Ni intencas fari dum la Vara-festo je la 11a de Julio, iom da propagando por la lingvo internacia. Kaj pro tio ni petas vian kunlaboron, nome bonvolu kunporti viajn flagojn. Ĉe la stacidomo estos unu el niaj anoj por bonvenigi vin kaj gvidi al la tereno. Sur la tereno vi povos konatiĝi kun aliaj ĉeestantaj Esperantistoj. Por informoj skribu al la Propagand-Komitato: P. Vreydenberger, Sikkelstraat 48, Breda.

Interligilo de l' P T T.

Speciala numero pri Nederlando estas en preparo.
Poŝtistoj, Telegrafistoj, Telefonistoj, helpu en tiu entrepreno. Sendu malgrandan kotizon laŭpove (minimume 1 guldenon) al sro. Dufrenne, Overtoom 238³, Amsterdam-West, Poŝtcekkonto 320.48, aldonante „por nederlanda no. de Interligilo". Ĉiu ricevas respondon de Parizo kun grava rekompenco.

ALGEMENE NEDERLANDSE ESPERANTO EXAMEN-COMMISSIE.

De volgende examens voor Diploma A en B vinden plaats:

6 Juni	Rotterdam
27 Juni	Utrecht
10 Juli	Middelburg
24 October	Deventer
7 November	Den Haag
20 November	Amsterdam

Aanmelding
geschiedt schriftelijk, uiterlijk 3 weken vóór het examen, bij de secretaresse-penningmeesteresse H. M. Mulder, adres: Zilvermeeuwstraat 29, Badhoevedorp bij Amsterdam.

De kosten voor deelneming zijn:
Voor examen A f 6.—; voor examen B f 10.—. Voor hen, die lid zijn van een landelijke Esperanto-organisatie respectievelijk f 3.— en f 5.—; voor werkloze leden de helft; kinderen (tot 18 jaar) van leden betalen eveneens de helft.
Candidaten, die de eerste keer niet slagen, kunnen voor de helft van het examengeld binnen 1 jaar deelnemen aan een volgend examen. Prospectus gratis op aanvraag.

Esperantopostzegels door de Braziliaanse Posterijen uitgegeven ter gelegenheid van de 9e Internationale Jaarbeurs en het 9e Braziliaanse Esperantocongres

INGEZONDEN.

Verheffends in het volgend nummer.

In het nummer van 24 April j.l. meent de redacteur van N E (het orgaan van LEEN) zijn gemoed eens te moeten luchten tegenover de FLE en hare leden. Hij schijnt daarvoor bij voorkeur de rubriek „Redakcia poŝtosako" te kiezen, daar ook in één der vorige nummers op dezelfde plaats op zeer zonderlinge wijze tegen ons werd van leer getrokken. We zouden een en ander voorbij kunnen gaan of op de zelfde wijze van antwoord kunnen dienen, doch dat is onze gewoonte niet.
In bovengenoemde rubriek beantwoordt de redacteur van N E een aan hem gericht schrijven betreffende een beschouwing in L E over het LEEN-jaarverslag.

Aangezien wij nimmer iets te verzwijgen of te vrezen hebben, laten wij dat antwoord hier in zijn geheel volgen:

„Gij vergist u als ge meent, dat een dergelijk artikel alleen kwaad sticht. Dat doet het stellig bij de kleine groep der onzen, die het onder ogen krijgt en wier lust tot samenwerking er weer een kleine knoei door krijgt. Maar groot nut doet het bij de eigen broeders, voor wie het dan ook geschreven is en die er uit moeten concluderen wat in en tussen de regels staat: „hoever verheven onze organisatie is boven die andere, hoe goedkoop wij kunnen en hoe verder alle minderwaardige (leedvermaak)-gevoelens ons vreemd zijn". Wij kunnen dan ook niet voldoen aan uw verzoek om er op te reageren en behoorlijk van leer te trekken. De broeders bereiken wij immers toch niet. Tracht daarom, als wij, de zaak wat filosofisch te bekijken. En verder maar weer afwachten wat voor verheffends het volgend nummer brengt".

Wij hebben uit het artikeltje van onzen L E-redacteur inderdaad niet anders gelezen dan deze waarheid: erg voor de wind gaat het LEEN niet, integendeel, maar verheugen doen wij ons hierover niet. Dat in dit verband enige feiten aan een deel onzer leden onder de ogen werden gebracht, had alleen tot doel hun hierover eens aan het nadenken te brengen, daar zij (gezien de congresvoorstellen!) weer teniet wilden doen, wat met veel moeite tot stand was gebracht en waarvan LEEN (overtuigd van de juistheid) deze zelfde dingen met veel moeite tracht in te voeren. (Ook hierbij valt niets *tussen de regels door* te lezen, redacteur N E!)
Tegen de stijl en de taal van den N E-redacteur wensen wij ernstig te protesteren. Het is wel heel gemakkelijk den verongelijkte te spelen en de lezers daarbij een oordeel te onthouden. Het zou ons niet moeilijk vallen aan te tonen, dat meerdere malen de houding der neutrale organisatie ons zeer teleurgesteld heeft. Maar als organisatie-mensen weten wij teleurstellingen en moeilijkheden te overwinnen. Het gehele leven van de arbeiders is hard en vol teleurstellingen en moeilijkheden. Maar wij zetten door en groeien, in omvang en in diepte, en zullen nimmer het enthousiasme der leden in twijfel trekken. Wij willen, ter wille van het Esperanto, maar hopen, dat de redacteur van N E zijn lezers en leden te laag taxeert en dat hij, als hij inderdaad lust tot samenwerking heeft, deze in de toekomst beter zal weten te bewerkstelligen dan op bovenaangehaalde wijze. Het zou ons slechts aangenaam zijn en tot een gezonde concurrentiestrijd prikkelen als morgen-aan-de-dag LEEN ons zou evenaren of overvleugelen. Doch wij aarzelen evenmin te zeggen, dat de burgerlijke klasse hier hopeloos te kort schiet en dat wij hierbij nog rekening moeten houden met het feit, dat vele SDAP-ers en ook communisten bijv. in Friesland lid zijn van LEEN.*) Dit is voor LEEN een schijnwinst en voor de FLE een schijn-verlies. Onze beweging blijft er even juist door: in de burgerlijke klasse zijn helaas slechts weinig voor het Esperanto ontvankelijke zielen. Aan LEEN de taak hierin verbetering te brengen. Nogmaals: het jaarverslag toonde dit niet aan en nevengedachten maken 't niet rooskleuriger. H. RIJPSTRA.

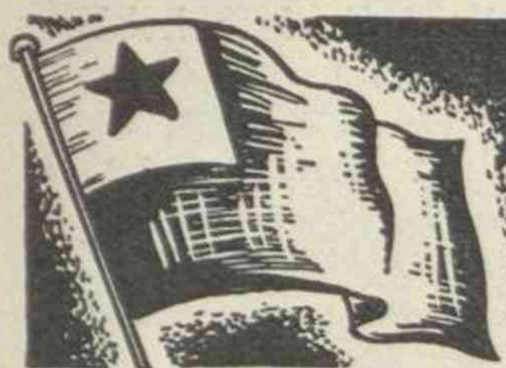
*) Niet alleen in Friesland, helaas; en bovendien zijn in LEEN nog velen die lid zijn van een niet-burgerlijke vakbond en door hun niet-lid-zijn onzer Federatie, de arbeiders-esperantobeweging en daarmee de kans op aanvaarding van Esperanto door de arbeidersbeweging verzwakken. Schijnbaar in tegenstelling hiermee is onze wens, dat ook de andere esperanto-organisaties groeien. Zij het echter met elementen, die daarin thuis horen en niet met die bij ons horen. Red. L E.

Ligt in isolatie onze kracht?

In onze Haagse afdelingen was deze vraag actueel in verband met een voorstel van het Districtsbestuur om in samenwerkig met andere Haagse Esperanto-organisaties een grootse propaganda-actie voor Esperanto in onze stad te ontketenen.
Het is in twee districtsvergaderingen gebleken, dat een belangrijke oppositie tegenover samenwerking met anderen bestaat. Deze oppositie uit zich onder de leuze „In isolatie ligt onze kracht."
Bij een beschouwing hierover kan men de vraag stellen of reglement en statuten der Federatie zich tegen die samenwerking verzetten, of richtlijnen hieromtrent geven.
Art. 4 van het reglement en de 2e zin van art. 2 der statuten van de Federatie luiden: „De Federatie erkent het bestaan van de klassenstrijd, maar ten opzichte van de verschillende richtingen in de arbeidersbeweging is zij neutraal".
Verdere artikelen aan dit onderwerp gewijd, komen niet voor.
Volgt nu uit dit standpunt dat samenwerking met andere Esperanto-verenigingen, welke ons standpunt niet hebben, ongewenst, ja verboden is?
M.i. Neen.
Zou deze vraag met „ja" beantwoord moeten worden, dan zou dit in uiterste consequentie er toe leiden, dat iedere organisatie, iedere groep, ja ieder individu, geen samenwerking mag aanvaarden, met een of meer anderen, die niet precies hetzelfde standpunt innemen. Dus: volkomen individualisme, waarbij het bereiken van enig doel, in casu Esperanto, hèt middel nog wel om de mensen over de gehele aarde tot een collectieviteit, één geestelijke gemeenschap, te brengen, bezwaarlijk te bereiken zou zijn. Indien ik dus de samenwerking met anderen, die niet ons standpunt innemen, niet afwijs, komt de vraag of samenwerking gewenst is, en verder met wie.
Ons doel is: verbreiding van Esperanto onder de arbeiders. Het lijdt geen twijfel, dat een groots opgezette propaganda-actie onder het bijna een half millioen Hagenaars, of om het ruimer te nemen, onder onze acht millioen Nederlanders, gevoerd door de gezamenlijke Esperanto-organisaties, grote aantallen brengen tot het volgen van Esperanto-cursussen.
Ieder der samenwerkende organisaties zal een aantal der nieuwelingen opvangen. Ongetwijfeld zal de Federatie een deel (zeker niet het kleinste) in haar rijen opnemen. Tot zover zijn er m.i. geen bezwaren.
Evenwel er zijn bezwaren en wel zeer grote als men de samenstelling der andere organisaties in het oog houdt, die fascisten in hun rijen kunnen toelaten. Ik meen, dat samenwerking voor ons *niet* mogelijk is met organisaties, welke fascisten toelaten. Dat fascisten Esperanto principiëel zullen tegenwerken, als zij er wat over te zeggen zouden krijgen, staat buiten kijf. Zij zullen het, als zijnde belemmerend voor de meerdere ontwikkeling van het „nationale gevoel", ongetwijfeld de kop indrukken en (zie Duitsland en Portugal etc.) vernietigen (of vermoorden, zie Spanje. Red. L E).
Voor ons als arbeidersorganisatie is de fascist echter vóór alles onze vijand, omdat hij ons eenvoudig als arbeidersorganisatie niet in leven wil laten, maar van de aardbodem wil doen verdwijnen.
Neen, samenwerking met organisaties, die fascisten tolereren, acht ik *niet* mogelijk.
Wij hebben dus na te gaan, indien wij willen samenwerken met andere organisaties, óf er onder die andere ook zijn, welke geen fascisten opnemen.
Met die organisaties dus is m.i. samenwerking mogelijk en ook gewenst soms.
Nu zal het er echter op aankomen, dat wij, niet, zoals in het verleden, een onevenredig (te klein) deel van de leiding bij die propaganda-acties in handen hebben, want dan zouden weer anderen de vruchten plukken van onze medewerking. Wij die evenals zij Esperanto propageren, zullen als gelijkberechtigden, met trots terugblikkend op hetgeen door ons in Nederland voor het Esperanto is tot stand gebracht, zitting nemen in de eventueel op te richten comité's, welke tot doel hebben door aaneensluiting van alle (door ons daarvoor waardig gekeurde) krachten, een machtig offensief te beginnen ter Esperantisering van Nederland.
Resumerend concludeer ik:
Isolatie leidt tot individualistische machteloosheid (ook in het verleden hebben wij ons *niet* steeds geïsoleerd). Samenwerking voor een grootse propaganda-actie is gewenst. Samenwerking met fascisten en al diegenen, die onze ondergang bedoelen is uitgesloten. Met de overige organisaties is samenwerking mogelijk. Deze moet in principe geschieden volgens evenredige vertegenwoordiging, waarbij onze mensen een ons toekomend aantal leidende plaatsen zullen bezetten. Er zal erkenning moeten plaats vinden voor het belangrijke werk door de Federatie verricht.
Discussie over dit onderwerp acht ik zeer gewenst. A. W.

Oproep.

Een ogenblik vragen we uw aandacht voor een zaak, die uw volledige bereidheid tot daadwerkelijke steun ten volle verdient. Het betreft de uitgave van de nederlandse vertaling van „Popola Fronto".
Alle congresafgevaardigden ontvingen een circulaire, waarin hun werd verzocht, deze met hun afdelingsbestuur te behandelen. Reeds verscheidene afdelingen hebben hun medewerking toegezegd en het wachten is nu op die, welke dit nog niet deden.
Om alle misverstand omtrent onze onderneming uit de weg te ruimen het volgende. Wij zoeken in alle plaatsen van ons land een of meer kameraden, die het volgende werk voor de nederlandse „Popola Fronto" willen verrichten:
het verspreiden van circulaires, waarin wordt aangespoord een bijdrage te offeren, om de uitgave van dat blad mogelijk te maken. Die bijdrage wordt slechts *een maal* gevraagd. De bedoeling is, dat wij trachten abonné's te winnen onder *niet-esperantisten*. Hiermede dienen wij *twee* zaken: ten eerste daadwerkelijke steun aan Spanje en ten tweede: propaganda voor Esperanto.
Kameraden, wij doen een ernstig beroep op u hieraan uw medewerking te geven. Ieder, die het plaatselijke werk op zich wil nemen, wende zich tot H. J. Nieuwenhuizen, Laakhof 37, Den Haag. Alle geldzaken te behandelen met kdo: P. v. d. Plank, v. Speykstr. 48[1], A'dam W. Giro 245542. Geef u zo spoedig mogelijk op! De plaatselijke werkers ontvangen per circulaire alle nadere gegevens. H. J. N.

MEDEDELINGEN VAN HET FEDERATIE BESTUUR

Sekretariaat: Postbus W. 6, Amsterdam (West) - Administratie: Postbus O. 50; Postgiro Amsterdam Nummer 144698, Libro-Servo: Postbus O. 50, Amsterdam (O.), Postgiro Amsterdam Nummer 111278

Nieuwe leden let op !

De nieuwe leden ontvangen gratis:

1e. „Laborista Esperantisto" (verschijnt elke 2e Zaterdag van de maand) ;

2e. „Sennaciulo" (verschijnt de 26e van elke maand) ;

3e. Jubileum-boek.

4e. Federatie-reglement (à f 0.10).

Indien deze niet op de juiste tijd in uw bezit zijn, wendt u tot uw afdelingsbestuur of schrijf even aan FLE, postbus O 50, Amsterdam-O.

Nieuwe afdelingen.

Wij kunnen wederom de oprichting van nieuwe afdelingen melden.

Dit jaar kunnen wij welkom heten in ons midden de afdn Gouderak, Hogeveen, St. Maarten. Wie volgt?

Volgend L E.

verschijnt 12 Juni. Copie vóór 4 Juni bij den redacteur.

Aldono kongresraporto.

La raporton faris kdo G. Vrees, nia 2a sekretario. Li ne aldonis sian nomon kaj mi forgesis tion. Red. L E.

DISTRIKTS MEDEDELINGEN

DISTRICT AMSTERDAM.

Secr.: Solostraat 19 (O.)

Op 30 Mei a.s. vindt het jaarlijks lentefeest plaats in het Gebouw v. d. "Werkende Stand", Kloveniersburgwal 79-81. Medewerking van het Tokkelorkest „Caecilia", onder leiding van Bram Kwist, de kindertoneelgroepen van de afdn 5 en 10, ons zangkoor „La nova tempo" en als spreker kdo A. F. Muller, secretaris van de Nederlandse Vereniging van Fabrieksarbeiders(sters) en voorzitter van de NASB. Alles bij elkaar belooft het een goed programma te worden en deze avond is vooral voor de nieuwe leden een gelegenheid om kennis met de Federatie te maken.

Entree-bewijzen à 24 cent bij de afdelingsbesturen. Opening der zaal 7.15, aanvang 7.45 uur.

DISTRICT LIMBURG.

Secr.: Vijverstraat 31 Brunssum.

Op 2 Mei vond de jaarvergadering plaats in Heerlen. Als voorzitter werd gekozen kdo F. Strating, Heerlen, als penningmeester kdo Kors, Heerlen en als secretaris kdo C. v. Bree, Brunssum. *In Brunssum werd een nieuwe afd. opgericht met 10 leden.* Wij hopen in Juni in Vaals ook een afd. op te richten. Waarschijnlijk zal daar dan een bijeenkomst belegd worden als inzet van het zomerwerk, waaraan alle afdelingen van het district kunnen deelnemen.

C. v. Bree, secr.

DISTRICT ZUID-HOLLAND.

Sekr.: Heemraadstraat 56, Vlaardingen.

La jarkunveno okazis la 18an de aprilo en Roterdamo. Reprezentiĝis 15 el la 21 sekcioj. Entute ĉeestis 50 gek-doj.

La sekr. jarrapporto estas aprobita. La financa raporto pro subita eksiĝo de la kasisto ne jam estis preta. Plej baldaŭ ĝi aperos en la distrikta organo. Kdo- Wesdorp, *1e Wandeloorddwarsstraat 21b, Rotterdam-N.*, fariĝis kasisto. La ceteraj estraranoj aklame reelektiĝis.

Kdo A. v. Scheepen, *De Sillestraat 274, Den Haag,* prenis sur sin la redaktecon de „Nova Epoko". Tiu ĉi gazeto regule aperos ĉiu-ses-semajne. Dum la somero ni verŝajne aranĝos du semajnfinojn en Hago kaj Reeuwijk. Propono de kdo Leerentveld pri donaco al la roterdama kaj goudaa kanthoroj de resp. f 7.50 kaj f 5.— estis aprobata.

Poste kdo Leerentveld prelegis pri la temo: „Nia Organizo". F. Kalisvaart.

AFD. ALKMAAR.

Secr.: Oudegracht 91.

La 15an de aprilo nia elementa kurso finiĝis en agrabla vespero. El 32 gekomencintoj postrestis dekduo el kiu *8 aliĝis al nia sekcio.* Ni nun do havas 31 anojn. Ili regule vizitu niajn agrablajn kaj lernigajn konversacio-vesperojn ĉiun mardon. Ni plenumos bonan programon dum la somero. Ĉiajn informojn vi trovos en nia noveldonita propra gazeto „Vekiĝu". C. Joon.

AFD. A'DAM III. Tagiĝas en l'Oriento".

Secr.: Insulindeweg 158[1].

Afdelingsbesturen, opgelet! Geroyeerd wegens contributieschuld: Kdino C. van Proosdij, Makassarstraat 94; Kdino E. M. Husmann, adres onbekend, laatst gewoond hebbende Helmholtzstraat 12, boven.

Leden, opgelet! De leden, die nog bibliotheekboeken in hun bezit hebben worden dringend verzocht deze nog voor het einde dezer maand in te leveren. Wij hopen op uw medewerking in deze. Het bestuur.

AFD. BEVERWIJK.

Secr.: Adrichemstraat 39.

La 27an de Aprilo ni aranĝis kunvenon, okaze de la finiĝo de la kurso. La prezidanto instigis aliĝi al la Fed. Paroladis kdo Agosti kaj kelkaj novaj anoj.

Ĉeestis ± 40 gekdoj. *5 kursanoj aliĝis al nia sekcio.* Secr. D. B. Kaspers.

AFD. DORDRECHT. „Frateco."

Secr.: De Jos. de Jongstraat 3.

La jarkunveno okazis la 27an de Aprilo. Ĝi estis vizitata de 16 anoj. La raportojn kaj estraragadon ni unuanime aprobis. Pro reelekto la estraro restas jena:

Kdo J. Roos, prez. kaj libroservanto; kdo K. v. d. Schulp, sekr., De Joss. de Jongstraat 3; kdo J. Dalm, 2a sekr.; L. v. Eysden, 1a kas.; kdo J. L. Clooster, 2a kas. Ni ankoraŭfoje instigas la anojn regule viziti la konversaciajn vesperojn.

K. v. d. Schulp, secr.

AFD. DRACHTEN.

Onze afdeling kwam 28 April in vergadering bijeen met de cursisten. De voorzitter had gaarne aan deze avond een enigszins feestelijk karakter willen geven, doch daar wij nog een kleine afdeling zijn, was dit niet mogelijk. Na esperanto-zang ging spr. voort de aanwezigen te wijzen op wat nu noodzakelijk was om het niet weer te verliezen. Hetgeen geleerd is moet onderhouden worden en aangevuld. Daarom zal het goed zijn om het verband onderling in de organisatie te versterken en op geregelde tijden bijeen te komen.

Na een uitvoerige uiteenzetting van doel en streven gaven *9 zich op als lid.*

Hierna richtte spr. een woord van dank aan den leider Riemersma, voor de met toewijding gegeven lessen. Als aandenken werd hem een boekwerkje: „Riĉa kaj sen mono" overhandigd. De cursusleider gaf met enige woorden zijn dank en van de prettige samenwerking blijk.

AFD. HENGELO (O.).

Secr.: Sterkersstraat 18.

Okaze de la finiĝo de la nia komenckurso, ni organizis la 15an de Aprilo festvesperon. Kdo De Groot salutis la ĉeestantojn, precipe la Enshedeajn gekdojn. Nome de la ĉeestantoj li dankis la kursgvidintojn kdojn De Bruin kaj Schmale pro ilia kunlaborado. Poste la kursgvidintoj parolis, ili laŭdis la laboremon kaj progresojn de la kursanoj kaj dankas ilin pro la donacitaj libroj kaj floroj. „Tamen", diris kdo Schmale, „la pli bela donaco por mi estas la bona rezultato de nia kurso. Komence la kurso nombris 16 anojn, nun *14 anoncas sin por membriĝi* al nia federacio"

Estis agrabla vespero. Dankon al ĉiuj kunlaborintoj. Nun ni organizas daŭrigkurson, kiun gvidos kdo De Groot.

Gekdoj, vizitu regule la kursvesperojn kaj faru propagandon por nia lingvo.

Henk Julsing, secr.

AFD. KOEDIJK. „La Hedero."

La du kursoj, kiujn gvidis por komencantoj kdo Zwetsman kaj la daŭrigan kurson kdo Heinis el West-Graftdijk, nun finiĝis. Ni povas esti kontentaj pri ili. Estis la unua fojo, ke kdo Zwetsman gvidis kurson, sed ni povas laŭdi lin ĉar preskaŭ neniu forlasis la kurson. Ankaŭ pri la alia kurso ni estas kontentaj. Tamen la konversaciaj vesperoj ne povas tre kontentigi nin. Dum tiuj vesperoj ni ĉiam atendas pli da anoj. Kial ili ne venas?! Niaj ĵaudvesperoj ja ĉiam estas agrablaj, amuzaj kaj precipe lernigaj! Gekamaradoj venu multnombre! *La aliĝo de la 9 novaj anoj* estu por vi instigilo! A. Barsingerhorn, sekr.-ino.

AFD. KOOG-ZAANDIJK.

Secr. Tulpstraat 33.

La 13an de Aprilo okazis la lasta kursvespero de la progresantoj gvidita de kdo Metz. Ni multe lernis de li. La ĉiama ĉeesto de nia kdo estu ekzemplo por la forrestantoj. Ĉu la vetero estis bona, ĉu malbonega, nia kdo ĉeestis. Koran dankon, kdo Metz! Ankaŭ en la somero niaj klubvesperoj regule okazos kiujn gvidos kdo Kries. Ĉiu kdo sian devon regule viziti niaj kunvenojn.

AFD. LEEUWARDEN.

Secr.: Marnixstraat 19.

Zaterdag 17 April belegden we tot slot van de cursussen een feestavond voor cursisten, leden en genodigden. De voorzitter kon in zijn openingsrede welkom heten leden van de afdn Grouw, Drachten en Bolsward en een vertegenwoordiger van het IvAO.

H. Rijpstra hield een propagandarede, Greta Gaastra en H. Bijl voerden een zelfgemaakt propagandastukje op. De cursusleider Ch. Heiner werd door een zijner leerlingen in Esperanto toegesproken en hem „Tra la Labirinto" geoffreerd. C. C. M. Rijpstra-Timmermans kreeg van haar cursisten een cactushuisje en bloemen, terwijl de leidster Y. Hoff van de vervolgcursus „Plena Vortaro" ontving. Een verloting die f 28.50 opbracht dekt ongeveer de kosten.

Leden van de toneelclub voerden „Door Esperanto tot verbroedering"op. De rollen

werden uitstekend vertolkt. Het genoot dan ook veel bijval. De cursisten zongen twee esperantoliedjes en declameerden in spreekkoor „Al la proksimaj gefratoj". Zeer mooie zang genoten we van mej. Koet, aan wie als erkenning een Esperantoster in glas-en-lood werd aangeboden.
Resultaat tot nu: 22 nieuwe leden.
Vrijdag 23 April h.h. vergadering. Vele van de nieuwe leden aanwezig. De voorzitter bracht verslag uit van het congres. Kdo H. Bijl moest wegens vertrek naar Dokkum en Y. Hoff wegens gezondheidsredenen als bestuursleden bedanken. Gekozen werden Ch. Heiner en R. Walstra. De voorzitter dankte beide scheidende bestuursleden voor hun vele en nuttige werk. Ym. Hoff zal nog zoveel in haar vermogen is voor de afd. werken, maar ons treft een gevoelige slag den zo actieven secretaris te moeten verliezen en met hem Greta Gaastra, zijn a.s. vrouw, die ook veel voor de afd. heeft gewerkt. Gek-doj, onze afd. wenst jullie een gelukkige toekomst in je nieuwe woonplaats. (Wij ook, met de wens, dat Dokkum dan spoedig een afd. stichten kan. Fed.bestuur.)
Op 12 Mei a.s. komt de afd. in het bezit van een (zeer bescheiden) *eigen gebouw.* Er moet nu *alle hens aan dek* om dit te meubileren, in orde te maken enz. Gek-doj, tekent allen op de steunlijst die u hiervoor zal worden aangeboden. C. C. M. R.-T., Presservantino.

AFD. NIEUW HELVOET.
Secr.: N.H. c 207.
Ni finis la kurson kaj kunvenos la unuan jaŭdon ĉiumonate ĉe kdo J. Riedijk je la 7a horo.

AFD. PEKELA.
Secr.: Binnenweg 23.
La unuan de Majo ni kunlaboris en la festvespero en „Concordia". Nia flago farita de kdino Kraan-Dijk kaj kdo Nintemans estis enaŭgurita. Niaj tri kantoj „Fratoj al Sun", „La Espero" kaj „La Majo" rikoltis multe da sukceso. Ni varbis 22 subtenantajn kaj 10 novajn lernantojn. Ankaŭ ni partoprenis kun nia flago, la demonstracion en Winschoten, kie ni aŭskultis la bonegan paroladon de kdo Albarda.
J. W. Kraan, secr.

AFD. ROCKANJE.
Secr.: Dorp 124.
Tiun ĉi vintron partoprenis ĝis la fino de la kurso 18 lernantoj, el kiuj *aliĝis kvar.* La instruisto kdo J. Luchtenburg bone instruis, kaj nome de la lernantoj mi dankas lin por lia laboro kaj precipe por la specialaj lecionoj kiujn kelkaj lernantoj aparte ricevis.
Per tio ĉi mi dankas ankoraŭ kdojn Wesdorp kaj Arkenbout kiuj en la unuaj jaroj gvidis nin. Sekr. M. Schippers.

AFD. SCHIEDAM.
Sekr.: Huismanstraat 11 a.
Nia kursfina festo okazis la 29an de Aprilo. Ĉeestis kvindek personoj; muziko kaj deklamo agrabligis la vesperon. Kelkaj paroladis. Bela momento estis, kiam la plej juna lernanto donacis libron al la instruisto kdo v. d. Tuin. Ni enskribis *dek novajn anojn.* La estraro dankas kdon v. d. Tuin pro tio kion li faris por nia sekcio. Ankaŭ en la sekvontaj kunvenoj estos muziko kiam la anoj venos tiel grandnombre. Estis tre plezura vespero, kiu kuraĝigas al antaŭeniro. La estraro.

AFD. SLIEDRECHT „Ĉenero".
Sekr.: Brugstraat 12.
Okaze de la kurs-finiĝo nia sekcio arangis la 24an de aprilo propagandfestkunvenon. Ĉeestis proksimume 50 personoj. Kdo Leerentveld el Rotterdam faris belegan paroladon, klarigante kial necesas aliĝi al la Federacio. La rezulto estas, ke anoncis sin *12 novaj membroj,* do nia sekcio povas esti kontenta. Post la paŭzo kelkaj el niaj membroj prezentis teatraĵojn, Leerentveld deklamis, kaj post komuna kantado tiu ĉi brile sukcesinta kunveno finiĝis. Fabo.

AFD. TERNEUZEN. „Libereca Stelo".
Secr.: Kazernestraat 26.
La 23an de marto ni organizis Scherervesperon en kunlaboro kun la LEEN-sekco, kiu estis bone vizitita. En nia jarkunveno, kiu okazis la 2an de aprilo, la tuta estraro estis reelektita, escepte la sekretario. Fine aliĝis *8 anoj* de nia komenckurso al nia sekcio, pro tio nia sekcio nun nombriĝas *23 anoj.*
Rinus Dooms.

AFD. VLISSINGEN.
Secr.: H. Oosthoek, v. Quakkelstraat 6.
Op Woensdag 28 April besloten wij de cursus op feestelijke wijze. Niettegenstaande van de afd. Middelburg en Souburg geen enkel lid aanwezig was (Souburg berichtte ons, dat zij juist op deze avond ook haar cursus besloot), was de zaal gevuld. Een strijkje en harmonica-duo zorgden voor een opgewekte stemming. Verder demonstreerde een sneltekenaar zijn bekwaamheid, wat reden gaf tot vrolijkheid. Een propagandistisch woord werd gesproken door den voorzitter van het propaganda-comité. Verder boden de cursisten hun cursusleider een herinnering aan. *10 cursisten traden toe. Hierdoor kwam ons aantal op 35 leden.*
Aanwezig was ook het bestuur van de R.K. afd. „Kuraĝe ni luktas", dat waarderende woorden sprak voor het bestuur en het propaganda-comité, wier activiteit hij ten voorbeeld wilde stellen.
Het parool is nu:*elke Vrijdag present* op de bijeenkomst. Elk lid brengt *nu* reeds 5 adressen aan voor huisbezoek in de groene maand.
Gek-doj, in deze tijd meer dan ooit op je post!

AFD. WINSCHOTEN. „La Estonto".
Sekr.: Meidoornlaan 10.
La 26an de Aprilo ni havis nian unuan konversacivesperon en la teejo V. Zweden, Visschersdijk. Ni aranĝos nun la *vesperojn* en supremonita loko *lunde, je la 8a.* Ĉiuj anoj venu!

AFD. IJMUIDEN.
Secr.: Engelmundusweg 58.
Ni intencas aranĝi je la 22a de Majo kursfinan feston en „De Daad".
Komenciĝo je la 8a horo. Nia kanthoro kunlaboros kaj la teatra grupo prezentos „La Esperanta leciono". Ni invitas ĉiujn, kiuj volas havi tre agrablan vesperon; ankaŭ la ĉirkaŭloĝantoj estos bonvenaj.
D. Castricum, sekr.

AFD. ZAANDAM.
Secr.: Prins Hendrikstraat 39.
Nia interkonatiĝkunveno bone sukcesis, dank' al la helpantoj kaj la kdoj el Westzaan, Oostzaan kaj Koog Zaandijk. Ni certe iam ripetos tian vesperon.
De nun ni ĉiuj kaj ĉiam vizitu la klubvesperon en nia klubejo Vinkenstraat 19. Ĉiun jaŭdon. *Ankaŭ la novaj membroj venu.* Ni jam enskribis *15 novajn anojn,* kaj certe sekvas ankoraŭ multaj.

AFD. ZWOLLE.
Secr.: St. Jozefstraat 4.
10 April hield onze afdeling voor de eerste maal een schitterend geslaagde kursfina vespero. Zelfs enkele cursisten traden mede op. Het toneelstuk „Door Esperanto tot de vrede" werd uitstekend gespeeld en we kunnen het ten zeerste aanbevelen. Deventer, Zutphen kaj LEEN uit Zwolle waren vertegenwoordigd.
Naar aanleiding van een en ander is er een Konstanta Kultura Komitato gevormd, voor het organiseren van alle feestelijke bijeenkomsten.
Dit comité verzoekt allen die iets hebben, dat dienen kan tot bijdrage aan een of ander feest, zoals toneelstukken, voordrachten, enz.: te willen zenden aan J. Lievestro, St. Jozefstraat 4, Zwolle.
J. Lievestro, sekr.

SAT-RONDO AMSTERDAMA.
Sat-anoj, atentu!
Laŭ interkonsento kun la O K K, estos eble, anonci sin por la kongreso, antaŭ la 1a de Junio, je malalta pago. Vi anoncu vin plej baldaŭ kaj provizore pagu f 0.25. La reston, do f 1.75, (senlaboruloj f 0.75) vi poste sendu, kompreneble kiel eble plej baldaŭ. Perantoj, faru vian devon! Instigu la anojn al partopreno. Forsendu ĝustatempe al aliĝilojn! Perantino.
H. Oudenhooven-Bishoff.
Kanaalstraat 48³ (W.)

ZANLANDA SAT-ANARO.
Al la gemembroj de la sekcioj Assendelft, Koog Zaandijk, Oostzaan, Westzaan, Wormer, Wormerveer, Zaandam.
La deziro ĉeesti en internacia kongreso nun estas plenumebla. Multaj povos partopreni la SAT-kongreson en Rotterdam. Por aranĝi ĉion ĉi, ni SATanoj el diversaj Zaankomunumoj, okazigos grandon publikan esperantan kunvenon *Jaŭdon la 27an de Majo,* vespere je la 8a horo en la Harmonie, Stationsstraat, Zaandam. Parolados: kdino Oudenhooven-Bishoff, Amsterdama SAT-perantino. Neniu restu for.
La provizora SAT-rondo.

AL BELGAJ F.L.E.ANOJ.
Statistikoj montras, ke la SAT-anoj estas maloftaj inter la anoj de FLE en Belgio. Ni aŭdis ke ĝia organo „Sennaciulo" estas tamen tre ŝatata! Tamen kamaradoj, tio nur estas parto de la SAT-aktiveco! SAT ankaŭ aperigas tre interesan revuon — 16-20 paĝan „Sennacieca Revuo"; ĝi eldonas librojn; kaj la „Jarlibro" kun adresoj el dekoj da landoj estas senpage liverata al ĉiu ano. En la antaŭskisma kaj antaŭkriza epoko, dank' al la jarlibro, la SAT-rondoj estis ofte vizitataj de eksterlandaj trapasantoj. Tio estis tre interesa elmontro, por la novuloj, de la virtoj de Esperanto kaj de la SAT-movado. Tian viglan SAT-movadon ni volas ree vidi! Pro tio, kamaradoj, enviciĝu en SAT! Alportu novan sangon por fortigi la organismon! Petu provekzempleron de „Sennacieca Revuo" al kdo M. van Aelst, 24, de Sévignéstrato, Anderlecht (poŝtĉekkonto: 3771.92.) Sendu al la sama adreso, vian aliĝon: Jara kotizo 15 fr. pageblaj per duonoj. Jara kotizo kun abono al „Sennacieca Revuo" 47.50 fr. pageblaj per kvaronoj.
Aliĝkotizo: (enirpago unufoje pagota) estas fiksita je: 3.75 fr.